

Gezag

Het woordje *gezag* verschijnt in onze tijd doorgaans in combinatie met een ander woord, namelijk *crisis*. We leven - ook binnen de christelijke gemeente - in een tijd van gezagscrisis. Deze crisis heeft te maken met de aard van onze cultuur. We doen niets meer omdat een ander ons zegt dat we het moeten doen. We willen zelf beslissen! We nemen niets meer voor waar aan omdat een ander ons zegt dat het waar is. We willen het zelf ontdekken! Deze democratisering van doen en laten, van kennis en geloof, heeft veel waardevols. Ze behoort tot de wezenlijke kenmerken van baptistengemeenten, vanwege de baptisten nadruk op het priesterschap aller gelovigen. Toch blijft in een christelijke gemeente, vanwege de aard van het geloof, de notie *gezag* onopgeefbaar.

Geloven op gezag

Centraal in het christelijk geloof staan zaken die ons verstand, voorstellingsvermogen en onze controlemogelijkheden principieel te boven gaan. Dat Jezus Christus gestorven is tot verzoening van onze zonden, en dat God Hem uit de dood heeft opgewekt, moet ons van Gods kant geopenbaard en verkondigd worden. Geen wetenschappelijk onderzoek of moderne informaticatechniek geeft toegang tot de waarheid van de inhoud van het christelijk geloof. We kunnen bij God niet binnenlopen om zijn boeken te controleren en daarna in een democratische discussie vast te stellen in hoeverre -we er wat mee kunnen. De inhoud van het christelijk geloof wordt door Paulus aangeduid als "Wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgeklommen" (1 Cor. 2:9). Het heil dat God ons bereidt is niet democratisch. Dat wil zeggen: God schenkt ons geen vergeving en nieuw leven na een -brede maatschappelijke discussie met inspraak en controle onzerzijds. God heelt ons leven op een even ondemocratische wijze als een chirurg. Wel eens gehoord van een chirurg die tijdens een hartoperatie de patiënt inspraak gaf? Op Golgotha en in de Hof van Arimathéa geneest God ons leven. Wij staan op die beslissende momenten nog meer -buiten spel dan een onder narcose gebrachte patiënt tijdens de operatie. Aan het kruis stierf Jezus *in onze plaats*. Als Jezus voor ons zijn leven geeft, staan wij met de discipelen op een afstand te kijken. Als Jezus op paasmorgen voor ons opstaat uit de dood liggen wij met de discipelen nog op één oor. De enigen die ter plekke aanwezig waren - de romeinse soldaten - vluchten in paniek. Wanneer God ons zijn heil schenkt doet Hij dat achter voor ons gesloten deuren in een ontmoeting met zijn Zoon. God handelt met ons *in Christus*. Gezag in de gemeente hangt samen met dit ondemocratisch karakter van het heil. De principiële afstand die er is tussen God als Geneesheer en ons als patiënten wordt door gezag overbrugd. Sterfelijke en vergankelijke mensen zijn niet in staat te controleren of Jezus werkelijk uit de dood is opgestaan. Dit evangelie kan alleen op gezag aanvaard worden. Dat gold zelfs voor iemand als de apostel Paulus. Hij verkondigt het opstandingsevangelie niet omdat hij bij God inzage in de papieren had gekregen en op grond daarvan tot de slotsom was gekomen dat Jezus inderdaad was opgestaan. Paulus verkondigt het opstandingsevangelie op gezag en met gezag: "Want vóór alle dingen heb ik u overgegeven, hetgeen ik zelf ontvangen heb..." (1 Cor. 15:3). Gezag in de gemeente hangt samen met het ondemocratisch karakter van het heil. De kerkvader Augustinus zei: "Ik zou nooit geloofd hebben, indien de kerk mij het evangelie niet gezaghebbend had voorgehouden". In deze woorden peilde hij de diepte van de relatie tussen evangelie en gezag.

Gezag in de gemeente

Gezag in de gemeente is een heel spannende, bijna per definitie onmogelijke zaak. Doodgewone stervelingen en zondaars, die toen het om hun heil ging evenzeer buiten spel stonden als de anderen, gaan die anderen het evangelie verkondigen en helpen uitleggen voor de praktijk van het dagelijks leven. Ze doen dat met gezag, terwijl ze bij God niet een streepje vóór hebben als het gaat om kennis en inzicht. Wie in de gemeente gezag heeft loopt niet met de sleutels van Gods geheime bureaula rond! Gezag in de gemeente heb je niet. Je kunt je gezag niet uit je binnenzak tevoorschijn halen en op tafel leggen, zoals je de uitslag van de stemming waarbij je tot ouderling bent gekozen op tafel kunt leggen. Gezag heb je niet. Gezag krijg je geschonken. Van keer tot keer. Geschonken van God en van de mensen met wie je in naam van God omgaat. Hier ligt het verschil tussen macht en gezag. In tegenstelling tot gezag kan macht wel je eigen bezit zijn. Macht heeft altijd iets hebbigs. Van oudsher is het zo, dat mensen die macht hebben nog veel meer hebben: rijke kleding, indrukwekkende woningen en kantoren, grote representatieve auto's, geld, wapens, relaties, enz. In macht valt alle nadruk op -hebben. Macht is een vorm van eigen bezit. Met macht kan de machtige dan ook zijn eigen gang gaan. Hij kan de ander dwingend zijn eigen wil opleggen. Gezag in de gemeente is geen eigen bezit. Noch een voorganger, noch een ouderling -heeft iets op grond waarvan hij gezag zou -hebben. Hij heeft niet meer recht op, of toegang tot, het heil als anderen. Het gezag waarmee hij het heil aan anderen aanbiedt moet hij evenzeer geschonken krijgen als het heil zelf. Het is niet toevallig, dat in de geschiedenis der kerk de officiële geestelijkheid doorgaans de macht bezit, terwijl het gezag berust bij asceten. Met name de geschiedenis der katholieke kerk levert hiervan vele voorbeelden. De in rijkdom

en werelds aanzien levende geestelijkheid had macht. De monniken en kluizenaars, die vrijwillig hadden gekozen voor een leven van armoede en onthouding ter wille van het evangelie, ontvingen binnen de kerk het gezag. Niets bezittende heiligen als Franciscus van Assisi in de middeleeuwen en moeder Theresa in onze tijd ontvingen gezag, terwijl in pracht en praal levende pausen macht hebben. Wie ontvangt in de gemeente gezag? In wiens leven de aard van het heil Gods zichtbaar wordt! Vergeving van zonden en nieuw leven worden om niet geschonken aan mensen die er geen enkel recht op kunnen laten gelden. Gelovigen die in de omgang met anderen niet hebben geen eigen belangen, geen eigen naam, geen eigen rechten, geen eigen bezit - ontvangen het gezag om het evangelie anderen voor te houden. Gezag ontvangt hij of zij in wiens leven niets van hemzelf (haarzelf) staat tussen God en de ander. Gezag wordt geschonken aan hem wiens leven doorzichtig is tot op God.

Olof de Vries